

Харківська державна академія культури

Кафедра телебачення

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Проф. Лошков Ю.І.

Протокол від “ 4 ” вересня 2017 року № 1

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН,
ЛЕКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ФАХІВЦЯ**

за освітньо-професійною програмою
«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
другого (магістерського) рівня освіти

напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

спеціальність 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

факультет кіно-, телемистецтва

Харків-2017 р.

Робоча програма «Методика викладання фахових дисциплін, лекторська майстерність» для студентів-магістрантів за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво ОПП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво і виробництво». — Харків, ХДАК, 2016 .— 13 с.

Розробник: З.І.Алфьорова, доктор мистецтвознавства, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри телебачення Харківської державної академії культури

Протокол від. 25.08 2017 року № 1

Завідувач кафедри : Зборовець І.В.

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки (спеціальністю) 02 Культура і мистецтво

Протокол від. “ 4 ” вересня 2017 року № 1

© ХДАК, 2017 рік
© З.І.Алфьорова 2017 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Напрямок підготовки	Нормативна	
Загальна кількість годин – 300	ОПП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» Спеціальність 021 Аудіовізуальне мистецтво і виробництво	Рік підготовки:	
		1-й,2-й	
		Семестр	
		2-й,3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 сем.- 3 3 сем.-4	Другий ступінь вищої освіти Магістр	Лекції	
		20	
		Семінарські	
		Практичні	
		50	
		Самостійна робота	
		230 год.	год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: – формування уявлення студентів про методичні засади викладання фахових дисциплін та основні засади лекторської діяльності, сформувати вміння використовувати фахові знання при викладанні в середніх та вищих навчальних закладах, підвищити рівень лекторської майстерності.

Предмет: методичні засади викладання фахових дисциплін та основні засади лекторської діяльності.

Завдання: висвітлити методичні засади викладання фахових дисциплін та основні засади лекторської діяльності.

Навчальні результати / досягнення: цілісне уявлення про методичні засади викладання фахових дисциплін та основні засади лекторської діяльності.

Завдання дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін, лекторська майстерність фахівця»:

- проаналізувати сутність сучасної медіаосвіти, її мету і завдання;
- розкрити сутність медіаграмотності як умови існування сучасного інформаційного суспільства;
- проаналізувати кваліфікаційну характеристику викладача-педагога фахових дисциплін за ОПП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» зі спеціальності 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
- розкрити сутність системи навчання за спеціальністю ;
- проаналізувати методологічні і методичні засади формування навчальних планів відповідних спеціалізацій;
- показати структуру і зміст робочих навчальних планів;
- проаналізувати структуру і зміст базових фахових навчальних дисциплін спеціальності;
 - розглянути специфіку навчального процесу та методику викладання профільних дисциплін кожної ОПП зі спеціалізацій;
 - виявити зміст і структуру видів навчальних занять у середніх спеціальних навчальних закладах;
 - виявити зміст і структуру видів навчальних занять у вищих навчальних закладах;
 - підвищити лекторський рівень майбутніх режисерів телебачення, операторів телебачення та телерепортерів як викладачів-педагогів середніх спеціальних та вищих навчальних закладів відповідного профілю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни випускник повинен володіти такими спеціальними (фаховими, предметними) компетенціями:

- здатністю до розробки та реалізації технологій педагогічної діяльності в загальноосвітніх, профільних установах та установи додаткової аудіовізуальної освіти дітей та дорослих, що забезпечують організацію виробництва аудіовізуальних проектів для дітей, підлітків, юнацтва та дорослих з застосуванням виразних засобів та аудіовізуальних технологій;
- здатністю до здійснення на високому науково-методичному та педагогічному рівні викладання спеціальних дисциплін в загальноосвітніх, профільних установах і закладах додаткової освіти дітей та дорослих, які забезпечують організацію культурно-видовищних проектів для дітей, підлітків та юнацтва та дорослих з застосуванням аудіовізуальних технологій, в освітніх установах середньої професійної освіти і освітніх установах додаткової професійної освіти за додатковими освітніми програмами професійної перепідготовки кадрів у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва; у вищих навчальних закладах, які надають освітні послуги в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва;
- готовністю до науково-методичного забезпечення дисциплін, в яких ведеться педагогічна діяльність: планування і здійснення учбово - виховного процесу, проектування;
- здатністю до розробки і реалізації типових методичних заходів, готовністю до впровадження авторських програм навчання і виховання.

3. Структура навчальної дисципліни

Розділ 1 містить 5 тем: «Медіаосвіта : її мета і завдання», «Медіаграмотність як умова існування сучасного інформаційного суспільства», «Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у середніх спеціальних закладах», «Типологія уроків з профільних фахових дисциплін і особливості методики їх проведення», «Форми і засоби активізації учнів під час викладання фахових дисциплін у середніх спеціальних закладах».

Розділ 2 містить 7 тем: «Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у вищих навчальних закладах», «Структура і зміст циклу професійно-орієнтованих дисциплін», «Методика підготовки і проведення лекційного заняття з профільної дисципліни», «Методика підготовки і проведення практичного заняття з профільної дисципліни», «Особливості практичної підготовки фахівця у вищих навчальних закладах», «Специфіка організації індивідуальних занять та самостійної роботи з фахових дисциплін», «Майстерність лектора: шляхи її вдосконалення».

4. Тематичний план

№ п/п	Назва змістових модулів, тем	Усього годин	Лекції	Інд.	Практ	Сам.	Форми і методи контролю
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1.							
1	Медіаосвіта : її мета і завдання		2		4	19	
2	Медіаграмотність як умова існування сучасного інформаційного суспільства		2		4	19	
3	Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у середніх спеціальних закладах		2		4	19	
4	Типологія уроків з профільних фахових дисциплін і особливості методики їх проведення		2		4	19	
5	Форми і засоби активізації учнів під час викладання фахових дисциплін у середніх спеціальних закладах		2		4	19	
Розділ 2.							
6	Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у вищих навчальних закладах		2		4	19	
7	Структура і зміст		2		4	19	

	циклу професійно-орієнтованих дисциплін»						
8	Методика підготовки і проведення лекційного заняття з профільної дисципліни		2		4	19	
9	Методика підготовки і проведення практичного заняття з профільної дисципліни		2		4	19	
10	Особливості практичної підготовки фахівця у вищих навчальних закладах		2		4	19	
11	Специфіка організації індивідуальних занять та самостійної роботи з фахових дисциплін.				4	19	
12	Майстерність лектора: шляхи її вдосконалення				6	21	
	РАЗОМ:	300	20		50	230	Екзамени

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Медіаосвіта : її мета і завдання	4
2	Медіаграмотність як умова існування сучасного інформаційного суспільства	4
3	Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у середніх спеціальних закладах	4
4	Типологія уроків з профільних фахових дисциплін і особливості методики їх проведення	4
	Форми і засоби активізації учнів під час викладання фахових дисциплін у середніх спеціальних закладах	4

5		4
6	Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у вищих навчальних закладах	4
7	Структура і зміст циклу професійно-орієнтованих дисциплін»	4
8	Методика підготовки і проведення лекційного заняття з профільної дисципліни	4
9	Методика підготовки і проведення практичного заняття з профільної дисципліни	4
10	Особливості практичної підготовки фахівця у вищих навчальних закладах	4
11	Специфіка організації індивідуальних занять та самостійної роботи з фахових дисциплін.	4
12	Майстерність лектора: шляхи її вдосконалення	6
	РАЗОМ:	50

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 «Медіаосвіта : її мета і завдання»	19
2	Тема 2. «Медіаграмотність як умова існування сучасного інформаційного суспільства»	19
3	Тема 3. «Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у середніх спеціальних закладах»	19
4	Тема 4. «Типологія уроків з профільних фахових дисциплін і особливості методики їх проведення»	19
5	Тема 5. «Форми і засоби активізації учнів під час викладання фахових дисциплін у середніх спеціальних закладах»	19
6	Тема 6. «Особливості організації викладання фахових дисциплін і комплекс навчально-методичної документації у вищих навчальних закладах»	19
7	Тема 7. «Структура і зміст циклу професійно-орієнтованих дисциплін»	19
8	Тема 8. «Методика підготовки і проведення лекційного заняття з профільної дисципліни»	19
9	Тема 9. «Методика підготовки і проведення практичного заняття з профільної дисципліни»	19
10	Тема 10. «Особливості практичної підготовки фахівця у вищих навчальних закладах»	19
11	Тема 11. Специфіка організації індивідуальних занять та самостійної роботи з фахових дисциплін.	19

12	Тема 12. «Майстерність лектора: шляхи її вдосконалення»	21
	Разом:	230

7. Методи навчання

Основним підходом є компетентнісний підхід до навчання. Навчання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, скерованим на особистісний саморозвиток студентів, закладаються основи для безперервного продовження освіти протягом усього життя. Навчання складається з комбінації лекцій та практичних занять, виконанні поточних проєктів, підготовці заключної магістерської роботи. Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Практичні заняття проводяться в малих групах, у формі ситуаційних завдань, ділових ігор, обов'язковою є підготовка презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів, формуються навички виробничого виконання аудіовізуальних творів. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється на основі положення ХДАК «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності».

8. Методи контролю

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзамену. Передбачено рубіжні етапи контролю у формі усного опитування, якості виконання семінарських завдань та самостійної роботи студентів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	10	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C		Зараховано
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Конспект лекційного курсу;
2. інструктивно-методичні матеріали до практичних семінарських занять;
3. інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи;
4. Завдання та питання для періодичного (модульного) контролю;
5. Питання до заліку
6. Екзаменаційні білети;
7. Пакет комплексних контрольних робіт з критеріями оцінювання, рецензією та зразком еталонної відповіді.

11. Рекомендована література Базова

1. Алфьорова З.І. Моделі екранної освіти: Схід–Захід / З. І. Алфьорова // Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта: стан і перспективи : матеріали міжнар. наук. конф., 12–13 жовт. / М-во культури і мистец. України, Харк. держ. акад. культури. — Х., 2004. — С. 127–129.
2. Алфьорова З.І. Науковий дискурс і проблема медіа в сучасному суспільстві / З. І. Алфьорова // Традиційна культура в умовах глобалізації: проблема збереження і оновлення етнічно-культурної спадщини : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 серп. 2008 р. / М-во культури і туризму України, Харк. облдержадмін., Упр. культури і туризму, Харк. обл. центр нар. творчості. — Х., 2008. — С. 3–4.
3. Алфьорова З.І. Мистецька освіта: виклики сьогодення / З. І. Алфьорова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х., 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 88–95. — Бібліогр.: 19 назв.
4. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. — 2001. — № 1. — С 11—17.

5. Беспалько В.П. Додатки до педагогічної технології / В.П.Беспалько. – М.: Народна освіта, 1993. – 128 с.
6. Васьков Ю. В. Педагогічні теорії, технології, досвід (Дидактичний аспект). – Харків: Скорпіон, 2000. – 120 с.
7. Волынец, М. М. Профессия: оператор : [учеб. пособие для студ. вузов] / М. М. Волынец. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Аспект Пресс, 2008. — 184 с. — (Телевизионный мастер-класс). — Библиогр.: с. 182.
8. Зоткина, Е. А. Мотивационно-ценностные ориентации современного телекоммуникатора / Е. А. Зоткина ; Е. А. Зоткина // Дистанц. и виртуал. обучение : науч. журн. – 2009. – № 1. – С. 63-69. – Библиогр.: 4 назв.
9. Кисельов М. Феномен гуманітарної освіти в Україні // Освіта і управління. – 1997. - № 4. – С. 129-133.
10. Кларін М. В. Педагогічна технологія в учбовому процесі. Аналіз зарубіжного досвіду / М.В.Кларін. – М.: Знання, 1989. – 80 с.
11. Кларін М. В. Технологія вчення: ідеал та реальність / М.В.Кларін. – Рига: Експеримент, 1999. – 180 с.
12. Козловский, В. И. Творчество. Профессия. Личность / В. И. Козловский ; В. И. Козловский // Московский государственный университет культуры и искусств: 70 лет : сб. ст. / [ред. кол.: Иванова Г. А. и др.]. – М. : МГУКИ, 2000. – С. 138-140.
13. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття // Освіта України. — 2002. — 28 грудня
14. Ляшенко О. І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1.
15. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. Посібник / В.М.Нагаєв. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 232 с.
16. Найдьонов І. М. Європейський вибір української вищої освіти // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. – К., 2000.
17. Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття. / С.М.Ніколаєнко. – К.: Знання, 2006. – 256 с.
18. Освітні технології : навч.-метод. посібник / О. М. Піхота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; за ред. О. М. Піхоти. – К. : А.С.К., 2001. – 256 с.
19. Основи педагогіки і психології вищої школи / Под. ред. Академіка А.В Петровського. -М.: МГУ 1988 – 303с.
20. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (Документи і матеріали), частина I і II / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Гребінко, І. І. Бабин. – Тернопіль : Видавництво ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. – 206 с.
21. Перспективні освітні технології : науково-методичний посібник / за ред. Т. С. Сазоненко. – К. : Гопак, 2000. – 560 с.
22. Порядок державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій— К, 2002

23. Режисура як мистецтво та професія. Життя. Актор. Образ : із творчої спадщини / В Кісін. — К. : КМАcademia, 1999. — 268 с.
24. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : Навч. посібник/ О. П. Рудницька. — Тернопіль, 2005

Допоміжна

1. Данкел, Ж. Ораторское искусство - путь к успеху/Ж.Данкел.— СПб., 1997
2. Искусство лектора: вып.— 2 М., 1975
3. Кошачевський, С. Техніка мови /С.Кошачевський.— К., 1963
4. Культура речи (Практикум) .— Х., 1978
5. Миртов, А. В. Умение говорить публично/А.В.Миртов.— Тула, 2000
6. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. — К.: Вища школа, 2005. — 239 с.
7. Словник термінів і понять з педагогіки вищої школи: Посібник / В.В. Приходько, В.В. Малий, В.Л. Галацька, М.А. Мироненко. — Д.: НГУ, 2005. — 181 с.
25. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования. — М., 2001. — 304 с.
26. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. Пособие / С.Д.Смирнов. — М.: Издательский центр «Академия», 2001. — 304 с.
8. Сопер, Поль Л. Основы искусства речи/ П.Сопер.— Ростов н/Д., 1999
27. Суленева, Н. В. Интермедийность режиссерского подхода в дискурсивном чтении / Н. В. Суленева ; Н. В. Суленева // Вестн. Моск. гос. ун-та культуры и искусств : науч. журн. / Моск. гос. ун-т культуры и искусств. — 2008. — № 3. — С. 107-112.
28. Сухомлинська О.В концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні //Шляхи освіти.- 1999.-№1.-с.-41-45.
29. Указ Президента «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України». Президент.: Указ від 17.02.04 р. № 199-2004 / Президент // Урядовий кур'єр. — 2004 — № 36.
30. Фокин Ю. Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений / Ю.Г.Фокин. — М.: Издательский центр "Академия", 2002. — 224 с.
31. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе. — М., 2002. — 224 с.
32. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посібник./ П. М . Щербань — К., 2002
9. Щуркова, Н. Е. Практикум по педагогической технологии/Н.Е.Щуркова .— М., 1998
33. Эйзенштейн С. Избранные произведения. В 6 т. Т. 4. Органичность и образность / С. Эйзенштейн. — М. : Искусство, 1964. — С. 66–79.

34. Эйзенштейн С. М. Избранные произведения [Текст]. В 6 т. Т. 2. / С. Эйзенштейн. — М. : Искусство, 1964. — 567 с.
35. Эйзенштейн С. М. Монтаж [Текст] / Сергей Михайлович Эйзенштейн. — М. : ВГИК, 2000. — 409 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <<http://www.mon.gov.ua>>
2. Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010 – 2020 р.): Проект – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
3. Лекції з методики викладання спеціальних предметів – [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.evartist.narod.ru/>
4. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном «Вища освіта» – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://vnz.org.ua/>
5. Науковий журнал «Вища освіта України» – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/>
6. Вища освіта в Україні – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://osvita.ua/vnz/>
7. Науково-практичний журнал «Освіта і управління»– [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/oiu/
8. Газета «Освіта України» – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://vnz.org.ua/statti/>
9. Журнал інтелектуальної еліти «Персонал» – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://personal.in.ua/>
10. Електронний науковий журнал «Педагогіка і психологія» – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.pedagogy-and-psychology.ingnpublishing.com/>